

Faglighed er alfa og omega

På de to regionale, socialpsykiatriske bosteder Gårdhaven og Pilebakken i Region Midtjylland er de specialister i at hjælpe mennesker med både demens og andre komplekse behov. Læs her om, hvordan bostederne udreder beboerne og ikke mindst om, hvilken faglighed, der er helt essentiel for, at det kan lykkes.

Det er oftest beboerens adfærd, og den kompleksitet, den skaber, frem for beboerens diagnose som sådan, der afgør, hvorvidt beboerens kommune efterspørger de regionale, socialpsykiatriske tilbud Pilebakken i Them ved Silkeborg og Gårdhaven i Viborg.

Tidligere modtog Pilebakken og Gårdhaven oftest nye beboere efter lange indlæggelser, hvor der var sket en diagnostisk og funktionsmæssig udredning, og hvor beboerens tilstand var stabiliseret. Men sådan er det ikke i dag:

"I dag modtager vi ofte personer med meget svære sociale og psykiske problematikker, hvor en udredning først er mulig, når de basale behov bliver imødekommet i stabile og trygge rammer. Derfor er sammenhængen og en let adgang til behandlingspsykiatrien, somatikken og kommunerne meget centrale for os," fortæller Gårdhavens leder Rie Firlings.

Adfærd bestemmende for indsats

Udgangspunktet på begge bosteder er, at det er beboerens adfærd, der er bestemmende for indsatsen. Samtidig er det et grundvilkår, at beboerne har begrænset mulighed for at ændre sig. Det betyder, at det altid må være miljøet, der forandrer sig eller personalet, der ændrer adfærd. Det grundlæggende ved miljøet er, at det har en meget høj grad af rummelighed og accept af den enkelte beboers anderledeshed.

"Vores miljø er kendetegnet ved at være et "ikke-krav-miljø", som er fuldt kompenserende. Det betyder,

at der på alle tider af døgnet, året rundt skal være tilstrækkeligt med kompetente medarbejdere," siger Jytte Jacobsen, leder på Pilebakken.

På de to bosteder er målet at rehabiliterer til størst mulig stabilitet for hver enkelt beboer. Men forud for de individuelle planer for beboerne, er der et vigtigt stykke udredningsarbejde, der skal gøres.

Tænker kreativt

Når de to bosteder udreder, bliver alle funktionsområder vurderet. Derfor er det nødvendigt at bruge lang tid sammen med beboeren, for at lære ham eller hende at kende og skabe en relation. Personalet er fokuseret på at møde den enkelte, der hvor vedkommende er og med ligeværdig respekt. Her søger personalet ikke at ændre på ritualer og vaner.

"Vi må ofte finde kreative måder at omgås og at hjælpe beboeren på for at undgå konfrontationer. Kontakten er oftest én til én, fordi beboerens sociale kompetencer næsten altid er meget ringe. Vi bruger tid på at kortlægge, hvordan beboerens funktionsniveau er i forhold til, om vedkommende f.eks. kan finde rundt, spise selv eller spise sammen med en medbeboer. Skal han kunne spejle sig i en medarbejder eller have sit eget lille spisebord?," forklarer Gårdhavens stedfortræder Sonja Jepsen.

Og spørgsmålene fortsætter i udredningsfasen:

Kan beboerens frontale skader med impulsivitet gøre, at han ikke kan forholde sig til mere end en yderst forenklet aktivitet? Hvilke grænser må der sættes for den frontaldemente beboers grænseoverskridende adfærd, og hvordan kan vi gøre det uden, at beboeren bliver vred eller ked af det?

På bostederne er der også fokus på det fysiske område i udredningsfasen: "Hvor meget hjælp behøver den enkelte i sin personlige pleje. Er vedkommende inkonti-

Gårdhaven og Pilebakkens målgruppe

Mennesker +50 år med vaskulær demens, frontallapsdemens og temporallapsdemens, som resulterer i svære adfærdsmæssige problematikker. Nogle beboere er også diagnosticeret med bipolar lidelse, skizofreni eller personlighedsforstyrrelser.

nent? Hvad med synet, passer brillerne? Kan vi få lov at hjælpe med tandbørstningen, kan beboeren have smerter i tænderne eller andre steder i kroppen?," uddyber afdelingsleder på Pilebakken, Lisa Weinreich.

Økonomi er tabu

Et tabubelagt område, hvor der til tider er meget udredning at gøre, er omkring beboerens økonomi, som kan være kuldsejlet.

"Vi oplever nogle gange, at der er nogle "kammerater", der har været gode til at få den dårligst fungerende til at betale. Der er måske ikke nogen møbler, og garderoben trænger i høj grad til fornyelse. Det kræver mange opkald og samtaler med blandt andet kommunale sagsbehandlere og kontaktpersoner, før vi er til bunds," fortæller Rie Firlings.

Plejer beboernes netværk

Mange af beboerne på Gårdhaven og Pilebakken har levet et langt liv med tætte relationer til familien. Men ofte er familien meget slidt og har måske efter flere flytninger svært ved at have tillid til "systemerne". Andre beboere har et yderst spinkelt netværk. Måske har beboeren været psykisk syg i mange år eller har brændt sine broer gennem et årelangt misbrug.

Fra provinsen til hovedstaden – hvordan finder man vej?

”Vi hjælper beboerne med at passe på de relationer, der er. Ligesom vi forsøger at genopbygge de brudte relationer, når der bliver stabilitet i beboerens liv. Er der slet ingen, der kan varetage beboerens interesser, forsøger vi at etablere et værgemål, finde en bisidder eller besøgsven,” siger Sonja Jepsen.

Faglighed, udvikling og dokumentation

For at kunne udrede beboerne ordentligt, kræver det en lang række redskaber for, at det kan lykkes. Her benytter begge bosteder Bosteds-systemet fra Team Online til dokumentation, beskrivelse og planlægning. Systematikken får bostederne hjælp til at udvikle sammen med Center for Kvalitetsudvikling under Region Midtjylland. Det hele bliver tilsat en gruppe fagligt dygtige medarbejdere.

”Vi kræver meget af vores medarbejdere, for de må tilsammen have både psykiatrisk, somatisk, neuropædagogisk og socialpædagogisk viden. De skal besidde rigtig gode kommunikative evner både verbalt, nonverbalt og skriftligt. Derudover skal de blandt andet kunne arbejde konfliktforebyggende og kende juraen på området, så de kan bruge den nødvendige magt, hvis der ikke er andre muligheder i en konfliktsituation,” forklarer Jytte Jacobsen og fortsætter:

”For at vi kan løfte denne opgave, er alfa og omega vores faglighed.”

Verden er blevet mindre – og Danmark er blevet ganske overskuelig at finde rundt i, i disse tider, hvor GPS'en kan indstilles til at guide os til det geografiske mål, som vi har valgt.

Men vejen til en demensbolig er ikke altid lige nem at finde. Derfor denne lille guide til, hvad vi i Københavns Kommune har fokus på, når vi får anmodninger om en demensbolig til en borger – fra såvel København som fra andre kommuner.

Og det er rigtig mange borgere, som får formidlet deres sag til os her i hovedstaden. Af og til – eller måske skal jeg være ærlig og sige ofte – mangler vi en del oplysninger. Eller måske er sagen præget af, at vi skal kunne ”læse noget imellem linierne”. Læse det, som vi ofte ser, når vi kender hinanden godt, men som er vældig svært at se, når vi ikke har forhåndskendskab til den, der skriver. Vi ved ikke, hvad et ord dækker over hos lige denne skrivende person.

Det gør, at sagsbehandlingstiden ofte bliver urimelig lang.

Vi har derfor disse ønsker for vores samarbejde for borgerne i det danske land for året 2010:

- Fortæl os med ord, hvordan borgeren har givet samtykke til flytningen – ikke bare en underskrift.
- Husk, at en værge ikke kan sige, at borgeren skal flytte, hvis borgeren ikke vil eller ikke kan give et samtykke. Der skal rejses §129 efter Lov om social service, hvis borgeren opfylder kriterierne til dette.
- Beskriv borgeren, så vi, som ikke kender borgeren, kan vurdere ud fra alle punkterne i funktionsvurderingen. Brug konkrete ord i forhold til tab af ressourcer og behov for compensation, samt behov for at plejepersonalet har særlig pædagogisk indsigt og særlig viden indenfor demensområdet. Kom med en faglig begrundelse for, hvorfor det har betydning.
- Medsend lægelig dokumentation for demensudredningen/diagnosen samt medicinliste.
- Undlad at sende diverse hverdagsnotater, men saml det, som er relevant i en sammenfatning i en samlet vurdering.

I Københavns Kommune kan man godt bo på et somatisk plejehjem, hvis man har en demenssygdom.

Vores demenscentre er forbeholdt borgere, som har et særlig behov, som ikke kan tilgodeses på somatiske plejehjem. Visitationskriterier, GBS-skala, opmærksomhedsliste ved vurdering af borgere med demenssygdom eller demenslignende symptomer og checkliste ved behandling af §129 kan altid fås ved henvendelse til os.

Med ønsket om et rigtig godt, tilpas udfordrende og spændende nyt år – såvel privat som fagligt – og et godt samarbejde på kryds og tværs af landet.

Vil du vide mere?

Læs mere om Gårdhaven og Pilebakken på:
www.pilebakken.rm.dk
www.gaardhaven.rm.dk

Hanne Hein
 Sundhed og Omsorg
 Sjællandsgade 40, I313
 2200 København N
 Mail: g508@suf.kk.fk